

EXPERTPANEL

	<p>Wijnanda Rutten Pensioenadvocaat</p> 	<p>Joop Rietmulder Directeur-eigenaar van pensioenadviesbureau</p> 	<p>Jeroen Hilbrands Directeur actuariële adviesbureau</p>
<p>Vraag 1: Advies over pensioen wordt steeds belangrijker nu de sociale zekerheid afbrokkelt. Wat kunnen werkgevers, pensioenfondsen, overheid en pensioenadviseurs doen voor verbetering van de advisering?</p>	<p>“Adviseren is een taak voor de adviseurs. De overheid, werkgever en de pensioenfondsen moeten vooral informeren, in alle openheid en volledig.” Dus ook de risico's uitleggen. Veel mensen hebben ten onrechte nog steeds het beeld dat ze straks 70 procent krijgen van hun laatstverdiende inkomen, jaarlijks geïndexeerd. Ons pensioenstelsel is zeker niet slecht, maar ook niet zo goudgerand als gedacht. Goede informatie voorkomt teleurstelling en verontwaardiging, zoals in de periode dat de pensioenfondsen door de recessie hun dekkinggraad zagen kelderen.”</p>	<p>“De tijden zijn veranderd. De consument heeft minder vertrouwen dat het wel goed zit met het pensioen.” Bij fondsen en werkgevers hoor je nog: wij weten wel wat goed is voor de mensen. Maar door het verdwijnen van de eindloonregeling en overgangsregelingen is de pensioenopbouw niet meer zo sterk. Wie gaat die boodschap vertellen?! Wettelijk zijn de pensioenfondsen verantwoordelijk voor de communicatie. Maar de werkgever en de vakorganisaties hebben daar net zo goed een rol in. Het recente Sociaal Akkoord geeft daar hopelijk een goede aanzet voor.”</p>	<p>“Er moet vooral nog beter gecommuniceerd worden over pensioenen en de risico's.” Het jaaroverzicht is een goede eerste stap, maar er moet veel méér gebeuren. Informatie moet begrijpelijk zijn, het huidige overzicht is niet op alle punten helder. Straks krijgen we het pensioenregister. Dat is een tweede stap, maar ik vrees dat dit de eerste tijd nog onvoldoende informatie bevat waardoor het averechts gaat werken. Verder moeten werkgevers meer verantwoordelijk nemen en moet de overheid het normbeeld van 70 % van het salaris relativeren.”</p>
<p>Vraag 2: Hoe vindt u dat de gemiddelde Nederlander bezig is met het opbouwen van een pensioen?</p>	<p>“Het leeft wel meer, de laatste jaren. Mensen willen weten: heb ik wel genoeg inkomen als ik stop met werken?” Ook zelfstandige ondernemers beseffen steeds meer dat ze zelf voor hun oudedagsvoorziening moeten zorgen. Maar de motivatie om de vervolgstap te zetten en de zaken op tijd en goed te regelen, ontbreekt nog vaak. Misschien moeten we het stelsel uitnodigender maken, of in elk geval duidelijker aangeven wat mensen kunnen doen. Bij wie kunnen ze terecht en wat zijn de keuzemogelijkheden?”</p>	<p>“Ik heb de indruk dat de laatste tijd steeds meer mensen bezig zijn met hun pensioen, dat het muntje langzamerhand begint te vallen.” In mijn vriendenkring hoorde ik laatst dat een man van 37 een compleet financieel plan heeft opgesteld voor zijn toekomstig inkomen. Hij wil vroeg stoppen met werken en dan een goed pensioen genieten. De financiële crisis en alle gedoe rondom woekerpolissen hebben natuurlijk meegeholpen dat mensen meer zijn gaan nadenken over hun financiële zekerheden. Het idee 'het zit wel goed' is bij de meesten wel weg.”</p>	<p>“Nederland heeft één van de beste pensioensystemen van de wereld. Maar mensen zijn er te weinig mee bezig en rekenen er op dat het wel goed zit.” De AOW is nu een veelbesproken zaak, maar het is nog steeds schrikbarend hoeveel mensen zich níét verdiepen in hun aanvullende pensioenuitkering. Aan de ene kant vinden ze het misschien te ingewikkeld, aan de andere kant is het iets voor later. Het kan in de breedte wel goed zitten, maar dat is geen zekerheid dat het voor iedereen goed zit.”</p>
<p>Vraag 3: Wat zou u werkgevers en werknemers adviseren op het gebied van pensioen?</p>	<p>“Overheid en werkgevers zou ik adviseren het allemaal wat simpeler te maken. Voor veel mensen is pensioen ondoorzichtig en ingewikkeld.” Werkgevers kunnen hun werknemers beter informeren en de overheid moet een betere informatievoorziening regelen voor de ZZP'ers (zelfstandigen zonder personeel, red.). Over de werknemers die in een collectieve regeling zitten, maak ik me overigens minder zorgen. Die bouwen tenminste pensioen op. Jongere generaties moeten wel beseffen dat het voor hen een stuk minder kan worden en daar nu al rekening mee houden.”</p>	<p>“Voor mij is cruciaal dat mensen een keuze kunnen maken op basis van eerlijke informatie. Uiteindelijk moet iedereen zelf weten waar hij voor kiest.” Denk je: ik zie wel, waarschijnlijk krijg ik nog een erfenis, of: ik werk gewoon nog een paar jaar door, dan is dat prima. Maar als je het prettig vindt om voor de zekerheid wat geld opzij te zetten, moet je weten of dat nodig is en hoeveel extra geld je ongeveer nodig hebt voor een goed inkomen na je pensionering. Werkgevers kunnen helpen bij het vinden van die informatie.”</p>	<p>“Veel mensen bouwen bijvoorbeeld via een eigen huis kapitaal op, of via een levensverzekering of een erfenis.” Dit zal, samen met de AOW en het werkgeverspensioen, voldoende moeten zijn voor de oudedag. De werkgever moet zorgen dat hij grip houdt op de kosten, want die gaan verder omhoog doordat we steeds ouder worden en door lager rendement op beleggingen. Er zijn genoeg maatregelen te bedenken om de kosten te beperken, zoals meer uniforme regelingen en een meer passend toeslagenbeleid.”</p>
<p>Vraag 4: Hoe ziet u de toekomst van het Nederlandse pensioenstelsel?</p>	<p>“We hadden een fantastisch stelsel, maar het is noodzaak om het nu te versimpelen en vooral te verduidelijken.” Ik zie bijvoorbeeld niets in allerlei overgangsmaatregelen. Daarmee leg je een bom onder het systeem. De rek gaat er dan uit en er komt een te grote verantwoordelijkheid te liggen bij volgende generaties. Je moet voorkomen dat de solidariteit te scherp ter discussie wordt gesteld. Het moet basaler, eerlijker en duidelijker.”</p>	<p>“We hebben in Nederland heel veel knowhow op het gebied van pensioenen.” Helaas is die kennis wat minder bij de politici, die wel de regels maken en soms met onwerkbare oplossingen komen. Maar ik ben er van overtuigd dat er wel iets goeds zal blijven bestaan. Ik heb wel zorgen over de regeldruk en de regelgeving. Financieel toezichthouders werken soms goede ontwikkelingen tegen. Ik hoop dat uiteindelijk de marktwerking en het sociale stelsel sterk genoeg zijn om een stelsel te houden dat voor iedereen werkt en begrijpelijk is.”</p>	<p>“Op dit moment staan de pensioenen onder grote druk. De kosten moeten beheersbaar blijven.” Er zal een risico-overdracht gaan plaatsvinden naar de werknemers, maar dat hoeft niet vervelend zijn. Ik hoop en denk dat we wel een pensioenuitkering stelsel behouden en niet over gaan naar het Amerikaanse model (beschikbare premie). Die druk is wel voelbaar momenteel. Maar het is volgens mij heel goed mogelijk om een middelloonregeling te houden die nog voldoende zekerheid biedt en die betaalbaar is.”</p>

Volledig informeren, in alle openheid

Als werkgever grip houden op de kosten

Kennis bij politici ontbreekt soms nog